

Železnice spojuje kultury na trase Dolní Lipka - Slezská Javořina

2.4.2025 - | Krajský úřad Pardubického kraje

Pardubický kraj spojuje s polským Dolnoslezským vojvodstvím nejen část státní hranice, ale také dlouhá historická etapa. Narodil se tu a v Kladsku je pochován Arnošt z Pardubic, první český arcibiskup a rádce Karla IV. Pomohl mu z jeho třetím sňatkem s mladičkou krasavicí ze Svidnice - Annou, která dala českému králi konečně dědice trůnu - Václava IV. a také část tohoto území, které patřilo k české koruně až do roku 1763. V dnešní době propojují oba kraje zejména příhraniční projekty. Jeden z nich v rámci evropského programu Interreg se jmenuje Železnice spojuje kultury a brzy začne mít první hmatatelné obrysy.

„Řadu let se Pardubický kraj spolu s Muzeem starých strojů v Žamberku snaží ukázat mnoha nadšencům od nás i ze zahraničí železniční historii v nostalgických jízdách parních vlaků a brzy také v Železničním muzeu v Dolní Lipce. Díky programu Interreg bychom se mohli dostat zase o krok dál, a to nejen v Dolní Lipce, ale společně i ve Slezské Javořině, kde je největší polské železniční muzeum. Už v loňském roce jsme si vyzkoušeli jízdu parního vlaku z Ústí nad Orlicí před Dolní Lipku do Slezské Javořiny a 300 míst bylo okamžitě vyprodáno. Toho chceme využít i v letošním roce a zároveň začít budovat i zázemí muzea,“ uvedl hejtman Martin Netolický.

Do česko-polského programu je zapojen Pardubický kraj s muzeem v Dolní Lipce, Muzeem starých strojů v Žamberku jako dodavatel replik strojů, Nadace pro zachování průmyslového dědictví Slezska a obec Dzierzoniów. „Celkové náklady projektu jsou pro všechny partnery 232 milionů korun a letos v lednu jsme obdrželi zprávu o dotaci ve výši 179 milionů korun, z toho je pro Pardubický kraj určeno 122 milionů. Díky tomu můžeme na obou stranách hranice začít vyhlašovat výběrová řízení, aby se ještě letos mohlo začít s realizací,“ sdělil radní pro evropské fondy a kulturu Roman Líněk.

Poslední schůzka pracovních týmů z české a polské strany se konala v Železničním muzeu ve Slezské Javořině. Pardubický kraj má v této etapě projekt na vstupní objekt muzea v Dolní Lipce, jeho kolejiště s funkční točnou, hradlem, ale také se všemi potřebnými sítěmi. K tomu bude patřit i replika Stevensonovy parní lokomotivy. Další exponáty a zázemí pro návštěvníky chce doplnit i muzeum na polské straně.

K provozu parních lokomotiv tak, jak je známe, je ale zapotřebí také zázemí v podobě provozních budov, jako je třeba vodárna a výtopna, a také nezanedbatelné množství uhlí. Vzhledem ke snahám o omezení spalování černého uhlí a zachování čistého životního prostředí v Evropské unii, promýšlejí přední výzkumníci nyní i možnost vyrobit páru pomocí slunečních panelů a do lokomotiv ji natlakovat. Zatím to ale vypadá, že pro nadšence do parních vlaků k tomuto druhu nostalgie patří i ten kouř a saze.

„Rádi bychom v následujících letech projekt dokončili jak přímo v Dolní Lipce včetně provozních budov, tak i v jejím okolí. Chtěli bychom návštěvníkům nabídnout také další zajímavosti Králicka, jako jsou vojenské pevnosti a muzea nebo poutní Hora Matky Boží na Hedči. Počítáme s vybudováním zázemí pro turisty v areálu našeho opravárenského učiliště v Králíkách a půlkilometrovou naučnou stezkou mezi učilištěm a muzeem,“ dodal hejtman.

<https://www.pardubickykraj.cz/aktuality/128180/zeleznice-spojuje-kultury-na-trase-dolni-lipka-slezsk-a-javorina>